

УДК 574

Кирич Н.Б., Лібусь Т.І.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РЕГУЛЮВАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ НА АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Kyrych N.B., Libus T.I.

REGULATION OF NEGATIVE INFLUENCE OF MOTOR TRANSPORT ON ATMOSPHERIC AIR OF SETTLEMENTS

В умовах інтенсивного антропогенного навантаження актуальною проблемою є екологічна безпека навколишнього природного середовища. Дедалі виразнішими стають серйозні наслідки урбанізації. Одним з основних джерел негативного впливу на атмосферне повітря населених пунктів є автотранспорт.

Причиною збільшення кількості викидів забруднюючих речовин від автотранспорту, за останні роки, є швидке зростання автомобільного парку і більш інтенсивне його використання. Повноцінної системи екологічного регулювання автотранспорту в нашій країні ще не існує, оскільки масова автомобілізація почалася тільки в пострадянський період. Однак автомобільний бум вже призвів до різкого загострення екологічних і транспортних проблем у містах.

Виділяють наступні види негативних ефектів автотранспорту: вплив на землекористування; дорожні затори; забруднення повітря; ризик аварій; вартість землі; зовнішні інфраструктурні витрати; забруднення води; регулювання дорожнього руху; ефект бар'єру; шумове забруднення; відходи.

Державне регулювання автотранспорту повинно включати два напрямки:

1) зниження зовнішніх екологічних ефектів шляхом встановлення стандартів на викиди автотранспортних засобів.

2) управління попитом на пересування на особистому транспорті шляхом зміни принципів ціноутворення на поїздки на автомобілі.

До інструментів управління попитом відносяться транспортні податки:

1) на автомобілі (додатковий податок при купівлі автомобіля, транспортний податок);

2) на переміщення на автомобілі (плата за проїзд по дорогах, де спостерігаються затори, плата за рух по дорогах в певному районі, плата за в'їзд в місто; плата за дозвіл користуватися дорожньою мережею протягом певного часу; електронні системи оплати в залежності від місця руху і пройденої відстані);

3) на зберігання автомобіля (плата за паркування);

4) на автомобільні палива.

Завдання всіх транспортних податків - змусити власників автомобілів повністю оплачувати витрати, які несе суспільство від пересування автотранспортом, стимулюючи водіїв скоротити використання особистих автомобілів.

Пристосуватися до стихійної автомобілізації, побудувавши необхідну кількість доріг в місті, неможливо (в місті, де є середній клас, практично кожен в змозі купити автомобіль і при поліпшенні дорожніх умов нові громадяни пересядуть в особисті автомобілі), тому транспортна політика у великих містах повинна будуватися не на прогнозі можливої кількості автомобілів у населення в майбутньому, а на управлінні процесами автомобілізації.

Отже, приведення у відповідність кількості автомобілів в місті, пропускної спроможності вулично-дорожньої мережі, можливо шляхом зміни цін на поїздки на особистих автомобілях за допомогою системи транспортних податків.